

Sammenlagt andrager altsaa alle Fabrikkers og Raffinaderiers Værdi ifølge Selskabernes egne Opgørelser 24,034,175 Kr. 97 Ø.

Udover det her nævnte ville selvfølgelig selve Sukkerlagrene være at overtage, men da disse Beholdninger ere meget stærkt svingende, vil det være rigtigt at lade dem ude af Betragtning, da noget bestemt Beløb slet ikke kan fastsættes her.

Naar den af Statsmagten ved Toldbeskyttelsen skabte kunstige Værdiforøgelse bortfalder, vil det sikkert vise sig, at Staten for et Beløb af $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. aarlig let kan betale 4 pCt. Rente af Overtagelsessummen og henlægge 2 pCt. til Amortisation, hvorved Staten om 28 Aar vil eje Fabrikkerne uden nogen Gæld.

Men da Fabrikkerne i 1910 gav et samlet Overskud (efter at Tantième til Roedyrkerne var betalt) af 4,548,000 Kr., vil man se, at med Aaret 1910 som Udgangspunkt kunde Staten efter at have betalt Renter og Amortisation have et Overskud af 3 Mill. Kr. rent Netto, ja maaske endnu mere, da det er ganske sikkert, at det danske Sukker-Monopol ikke administreres særlig billigt.

Samtidig med Statens Overtagelse af Fabrikkerne finder Mindretallet det rigtigt at træffe Bestemmelser, hvorved Staten alene overtager Befolkningens Forsyning med Sukker saavel af inden- som udenlandske Produkter.

Derimod finder Mindretallet ingen Anledning til at monopolisere Detailhandelen under Staten. Denne Handel besørges nu for en ret moderat Avance af den danske Handelsstand, og der vil være al Grund for Staten til at beholde denne Ordning, saaledes at Sukkeret sælges til faste af Fabrikkerne fastsatte Priser.

Ligeledes finder Mindretallet ingen Anledning til at forbyde private Fabrikker at fabrikere Sukker til Eksport, naar der af Lovgivningsmagten træffes de fornødne Kontrolbestemmelser.

I Henhold hertil stiller *Mindretallet* (Bang, Hans Nielsen [Skanderborg Amts 1ste Valgkreds] og Stauning) følgende

„Forslag til Beslutning.

Idet Folketinget udtaler, at den private toldbeskyttede Monopoldrift, navnlig for en saa vigtig Livsfornødenhed som Sukker, er uforenelig med det hele Folks Interesser, erkender man Nødvendigheden af, at den danske Stat overtager Sukkerfabrikationen her i Landet og opfordrer Regeringen til:

- 1) at indlede Forhandling med De danske Sukkerfabrikker og Sukkerfabrikken i Nykøbing, Falster, om Overtagelse af disse Selskabers Ejendele, eventuelt at søge Lovhjemmel for Ekspropriation,
- 2) straks at forelægge Rigsdagen Forslag til Ophævelse af Lov Nr. 133 af 27. Maj 1908 og Ophævelse af Løbe-Nr. 243—244—245 i Lov om Toldafgifter af 5. Maj 1908 og
- 3) at forelægge Rigsdagen Forslag om Statens Eneret til Fabrikation og Import af Sukker til Forbrug i Danmark og Kontrolbestemmelser for private Fabrikker, der producere Sukker til Eksport.“

Et *Mindretal* (Eduard Larsen, K. Pedersen og Rørdam) udtaler, at den til Grund for Forslaget liggende Betragtning har dets Sympati. Overfor de Virksomheder, der ere faktiske eller retlige Monopoler, bør Samfundets Interesser værnes, om fornødent, ved Virksomhedernes Overtagelse af Kommune eller Stat.

Nu kan det ikke nægtes, at Sukkerindustrien i Danmark til en vis Grad har Monopolets Præg; den trives under en kraftig Beskyttelse og er ved Kapital og Assortering i ikke ringe Grad i Stand til at optræde som Enesælger. Men paa den anden